

בישיבות ובאוניברסיטאות.

ועידת הסטודנטים היהודים הלאומיים מאירופה המזרחית בציריך. (שווייץ). כיום הששי כ"ח אדר א' נפתחה בציריך הכנסה הראשונה של הסטודנטים היהודים הלאומיים מאירופה המזרחית הלומדים כמערכ.

כאו אליה 39 איש, באי כחם של 27 אנודות מכמה ערים שכנרמניה, אוסטריה, בלגיה, פרגציה, ושווייץ. — את הכנסה פתח מר דובינסקי, אחד מחברי הקומיסיה המכוננת. אח"כ נבחר פרוידיום של שלשה אנשים: חרש (ציריך), רוקח (ברלין), גורדון (היידלברג) וליושב-ראש נכבד נבחר הד"ר נתן בירנבוים (מתיהו אחרי), אחד מחלוצי הציוניות במתנה הסטודנטים, שעסק עוד לפני ל' שנה ביסוד התאגדות סטודנטאית ציונית. — הד"ר בירנבוים קרא, בתור מבוא לכנסיה עצמה, את הרצאתו „על הסטודנט היהודי ומטרת ההתאגדות העתידה". בישיבה כ' דנו על הצד המעשי: עבדו את סדר-היום של הכנסיה. בישיבה ג' קראו את הדו"ח של הקומיסיה המכוננת שנתקבל בלי כל טו"ם. — אח"כ נשא הד"ר נתן בירנבוים את נאומו על „אפיו של האינטליגנט היהודי דהאידנא" וידיגיש את חשיבותה היתרה של העבודה התרבותית ואת הנתיבות המרובה באיחוד הדעות של „עבריים" וה'ז'רגוניים" בשאלת הרשונות, שבלעדה אי-אפשרית כל הצלחה כעבודה זו. — הועלה הציוני, שנענה להזמנתה של הקומיסיה המכוננת, שלח אל הכנסיה בתור בא-כחו את הר"ר ב. פיבל, אחד החלוצים הראשונים לרעיון אגוד הסטודנטים היהודים. — הכנסיה קבלתה בחכה רכה. הוא מסר כחש הועת"פ הבטחה נבורה מצד ההסתדרות הציונית לעזור בהגשמת מטרתיה הנעלות של הכנסיה. — אחרי הישיבה הראשונה נשלחה עפ"י הצעתו של סינגלובסקי, מלגרסה זו לאגודת הסטודנטים היהודים בלבוב: „מלאי התמסרות עז המאורעות המעציבים בלבוב, על התנפלות הסטודנטים הפולנים באכזריות אנטישמית על בני-גילם היהודים, — מכיעה הכנסיה את השתתפותה העמוקה בצער החברים בלבוב, ושולחת להם את כרכת-ההצלחה במכתמתם הנמצאה בעד זכויותנו וכבודנו". — הישיבות בל' אדר וא' אדר"ש הוקדשו לשאלה התרבותית, שקרא עליה הרצאה מקיפה גורדון (מהיידלברג), הוא הורה על המצב הרעוע שי תנוך צעירינו, שגם בתוניהם הלאומיים איננו כפל וכפר משמת. רוב הסטודנטים הלאומיים לא רק שאין להם זדיעות מספיקות בתולדות עמנו ובספרותנו, לא רק שהלשון העברית הנה כספר התתם לפנינו, — כי אם גם השפה העממית, הלשון היהודית המדוברת, זרה להם ע"פ רוב. אחרי שהציע הגואם את ההחלטות הנהוצות לפי דעתו לתקון המצב הזה, התחילו הוכוחים בשאלה התרבותית, שנמשכו שני ימים. — כאשר נגעו בשאלת שליחת סרצים — צפה ועלתה שאלת הלשונות: ה'ז'רגוניים" הקיצונים דרשו במפגע, שלשון ההרצאות תהי רק היהודית וה'עבריים" הנינו על שווי-הזכויות של שתי הלשונות. — כאשר הורו על הנתיבות המרובה להשתמש בהרצאות גם בשפה היומית והפוקדנית, נשמעו דעות, שאין לאכד את הצורה הלאומית בשביל כמה „נויים" מסרטוב או ממסכוב. — כאשר הניעו לשאלת האורגן של ההתאגדות העתידה, היו פלאה שרצו, כי יהיה זה בעיקרו אורגן אינפורמציוני סטודנטאי, ואחרים דרשו שיבואו בו גם מאמרים פובליציסטיים, גם ספרות יפה. — בנוגע לשפת האורגן החליטו כלם כאחד שהאינפורמציה תצא רק ביהודית. ע"ד שפת המאמרים נתחלקו הדעות: אחדים הורו, שאם ברצון ההתאגדות העתידה לכבוש את כל הסטודנטיות היהודית הלאומית, עליה לבטא בעתונה את אלה השאיפות הראשיות, התופסות מקום חשוב במתנה הסטודנטים הלאומיים, והרי עכשוו תלק

גדול מאלה רוצים לקרוא ולכתוב בלשון העברית, מפני שרואים הם בה את צורתו היאותה של הכטוי הקאומי. — אה"כ נכחרה סועעה של שבעה איש לעבוד המסקנות בשאלה זו. — כאשר ננעו, דרך אנב, כשאלת השמד והציעו למחות ננד, מעשה יום יום" זה — החליטה הכנסיה אחרי מו"ם קצר לעבור כלי וכוזים בענין זה אל סדר היום, וכך בטאה במדה היותר גדולה את רנשי השנאה והכוז למושומדים. — כל יום ב' אד"ש הוקדש לשאלת העבודה הכלכלית. סינגלונסקי הורה בהרצאתו על המצב הכלכלי הרעוע של רוב המסודנטים היהודים בחו"ל ויציע אמצעים שונים לתקון המצב. — רכו הוכוזים על דבר הקופות המקומיות. — נכחרה קומיסיה לעבוד המסקנות. — בערב קרא רוקח (ברלין) על מצבם האקדמי של המסודנטים היהודים בחו"ל. הוא מכיע את הכרתו המעציבה, שהגנישות וההגבלות כלפי המסודנטים הזרים שבשעה זו רק אופי מקומי להן—תהדורנה במשך הזמן גם ליתר הארצות שבמערב וכי עלינו להיות נכונים, אחרי הנאום היו וכוזים סוערים, אחדים הורו, שלא לנו ליהודים לפלל בעצמנו בשאלה זו, שכללית היא לכל המסודנטים יוצאי רוסיה. — לסוף נתקבלה החלטה זו: הכנסיה מחיבת את הנחלת ההתאגדות העתידה להגן על כבודה של המסודנטיות היהודית בכל מקום וזמן, שיפגעו בו האנטישמים לרעה. סלבד זאת מדגישה הכנסיה, שאחד המצעים היותר רדיקליים לפתרון השאלה האקדמית של המסודנטים היהודים— היא יסוד אוניברסיטה יהודית והכנסיה קוראה את הצבור העברי לשום לזה את לבו. — אחרי אשר התקנות של ההתאגדות נתקבלו החלטות אלו: (א) הלשבה המרכזית מסדרת נסיעות תכופות של מרצים מצוינים בשאלות המדעיות מהיי ישראל. הערה: הכנסיה מביעה את הפצה, שלשון ההרצאות תהי היהודית המדוברת. (ב) יסוד ספריה מדעית, שתמציא חומר דרוש לתכורים והרצאות מדעיים. (ג) לערוך קמלונ כלפי לכל המספרים, הנמצאים במספריות של כד האגודות. (ד) לעזור כסדור סיוורים מדעיים. (ה) הועד המרכזי מוציא עתון מוקדש לענייניהם התרבותיים והכלכליים של המסודנטים היהודים, שיבואו בו שתי מחלקות: עברית ויהודית. בשתי הלשונות האלו נדפסים רק המאמרים. האינפורמציה, הכרוניקה וכו' תדפסנה רק ביהודית המדוברת. (ו) הועד המרכזי מתחייב לעבד תיסות ולהורות על ספרות בשאלות מדעיות שונות של חיי ישראל בעד דיסרמציות. (ז) ליסד קופה מרכזית, בת שתי מחלקות: האחת — לתמיכת אלה המסודנטים, העסוקים בעבודת דיסרמציות יהודיות, והשנית — לתמיכת המתדקטרים ובמקרים יוצאים מן הכלל גם לעזרה לטודנטים בתשלומי שכר-הלמוד. (ח) במקומות, שקיפות שם קופות מסודנטיות כלליות—אין ליסד קופה יהודית מיוחדת; במקום שאין כד קופה צריך ליסד קופה יהודית. — במקומות שלקופות הכלליות אופי התבוללותי אנטישמי—נתן לאגודות היהודיות החופש לבחור כהפצן.

הוצאות האנקיטה, שנעשתה בין חברי הכנסיה, אלו הן: השתתפו בה באי-כחם של 1221 מסודנטים ושר 129 איי-מסודנטים, שהם באי-כחן של 23 ערים, 27 אגודות, 30 בתרי-ספר נכוחים. השפה הרשמית של 13 אגודות — "ז'ינג", של אגודה אחת — צרפתית, של 4 אגודות — ז'רנון ורוסית, של 3 אגודות — עברית וז'רנון, של אגודה אחת — רוסית ושרש אגודות—בלי כל שפה רשמית.

פריז, ניסן תרע"ג.

הסתדרות המסודנטים הציונים בפריז ערכה כי"ב אפריל אספה פומבית גדולה לכבוד שנת השלשים של הבילוי. וזוהי הפעם הראשונה שעל כתלי הסוכנה והכיבולאונטיקות שברבע הלטיני הדבקו מודעות כתובות עברית. האולם היה מלא מפה אל פה.

כראש האספה ישב הר"ר מסק גורדוי.

הר"ר יעקב סורן ספר על קורותיה של התנועה האגדתית זו, שהתעוררה בתרבות אחרי הפרעות האיומות. קבוצה קטנה של צעירים כשראתה שהלומותיהם המזהירים נפוזו ע"י סופת-פתאם שהתחוללה, החליטו להעביר את המרכז מ"כאן" ל"שם". צריך להתחיל הכל מחדש ובאותו המקום שבעצמנו נכנה בו את בנין עתידנו.—הנאום תאר את הדחוקות המרובה שבה חיו הנכורים הללו עד שעצה בידם ליסד את "חדרה" בעזרתו של הנדיב הירוע.

הסטודנט קלאובר בך את, ההסתדרות של הסטודנטים הציונים בצ"פ בשם ההסתדרות של הסטודנטים היהודים באשכנז.

הסטודנט יעקבסון דבר בשם "הועד המרכזי בפריז".

הד"ר מרמורק: כשאני מהרהר בביל"ו אני נזכר בשיירתו של דוון רובינסון. הרבר קרה באנגליה, בימי מלכותו של יעקב הראשון, מפלגת הקתולים הקנאים נלחמה בכל עוז נגד הריפורמה הדתית שחדרה אז לאנגליה. אחר שנים אחדות של פקפוק הוציא המלך אדיקט מפורש נגד הפוריסטים. התחילו אלה במהפכה ודרשו תופש הדעת והאמונה. אבל הכתה הממלכתית נברה ודוון רובינסון אסף שיירה של פוריסטונים, ישב בספינה והפליג לאמריקה הצפונית. וכך הונחה אבן-היסוד להבסלכה הכי-חוקה כתכל, לממלכת-הברית. וכך גם התחילו הביל"ויים ואחרית פעולתם מי ישורנה? לא לחם רעבו, אלא לחופש החיים. כח פנימי, עור דתך אותם ללכת ולסלול את השוביל לבאים אחריהם. ותאחרים באו.—

הנואם נמר בשבתו של הירצל, שצר צורה להתנועה המעורפלת הזאת.

הסטודנט הוּמְלֵסִי מדבר עברית בשם הסטודנטים הציונים:

"הפוגרומים היו רק דחיפה הייצוגית לתנועת הביל"ויים. הצעירים בעלי-החוש הרגישו, שורים הם לכל התרבות המובנת אותם, ושרק נדמה היה להם שכבר נפסק הקשר שביןם ובין עמם... הם רצו לפרוק מעליהם את כל המשא הור. ויצאו מן הארץ".—

ד"ר נורדוי: "איני רוצה להוסיף כלום על הנואמים הראשונים, איני רוצה לשנות את האגדה הנפלאה, אגדת ביל"ו, אני רוצה רק לחזור עליה. היונים הקדמונים קבעו פרסום לאומיים להמשוררים העורים שספרו ושוררו את אנדותיהם הלאומיות. לא חדשות דרשו אלא דוקא את הישגות. אגדת ביל"ו זוהי מעין אגדת הארנואבטים היוניים.—

השואתו של הד"ר מרמורק יפה היא מאד. אמריקה סוכירה ביראת-הכבוד את הפוריסטונים נולדו אנגליה, ולא לפי התוצאות צריך להעריך פעולות סמיון זה. האדם בעצמו הוא קנה-מדתו של בעל-המוסר. ואם כך תעריכו-הביל"ויים עולים בגדלם על נולד-אנגליה. צעירים נלהבים, קנאים לפרי-הרוח שהספרים-שעשועיהם, מחליטים ברנע אחד לעזוב הכל, כפי תלומותיהם המוהירים, והם יורדים מטה, אל עמקי החיים השפלים. לא לאשכנז נדרו שלא היתה סרעלה עדיין כהאנישטיות, לא לצרפת, שדריומון לא כתב בה עדיין את קונטרסו הידוע, לא לאנגליה ולאמריקה, שלא הוציאו עדיין או "ביל"ם נגד ההגרה, אלא לארץ-ישראל. ובני-הספר רצו להיות ל"עם הארץ". הם לא הלכו בדרך אבותיהם שבכל דור ודור שידעו לסבול ולקוות, אבל לא לפעול בעצמם. הם תראו בראשונה פעולה עצמית וממשית. הם עשו-ואחרים, כשראו את עניו באו ויעזרו. ושם רוטשילד, שעזר להם להתחיל את בנין-העם, לא ימחה לעד מלוחות עם ישראל.—

הסופר ברזלי נסה לכתוב ספר קטן על הביל"ו... אבל לא ליליוס קיסר ודקסינופונט אני מחכה שיכתבו גבורת עצמם אלא לצרור של פרחי-הגנדות והספורים, שיספנו את אוירנו המקולקל.—

הקהל סתא כף לכל הנואמים והתפור מתוך שירת, "התקוה".

ג.